

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2223/2021
21.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужилаца АА, ББ, ВВ и ГГ, свих из ..., против тужених „МК Mountain Resort“ ДОО Копаоник и „МК Group“ ДОО Београд, које заступа пуномоћник Горан Брдар, адвокат из ..., ради накнаде штете, вредност предмета спора 10.306.215,20 динара, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2451/20 од 29.12.2020. године, у седници већа одржаној дана 21.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија тужених, изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2451/20 од 29.12.2020. године, као неоснована.

Образложење

Пресудом Основног суда у Рашкој П 1900/13 од 04.03.2015. године обавезани су тужени да на име накнаде нематеријалне штете за претрпљени душевни бол због повреде права личности и због повреде части и угледа исплате тужиоцима и то тужиоцу АА из ... износ од по 30.000,00 динара, тужиоцу ББ износ од по 40.000,00 динара, тужиоцу ВВ износ од по 25.000,00 динара и тужиоцу ГГ износ од по 35.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 04.03.2015. године као дана пресуђења до исплате. У ставу другом одбијен је тужбени захтев за вишак преко износа досуђених у ставу 1. изреке. У ставу трећем обавезани су тужени да тужиоцу АА из ... на име 40% разлике између плате и инвалидске пензије исплате износ од 1.350.847,20 динара са законском затезном каматом од 04.03.2015. године као дана пресуђења до исплате, као и да му исплаћују износ од 29.304,80 динара у виду новчане ренте за сваки месец почев од 04.12.2014. године као дана вештачења па до навршења услова за старосну пензију 02.03.2022. године. У ставу четвртом одбијен је тужбени захтев тужилаца да се обавежу тужени да им на име накнаде вредности закупнине за изнајмљени стан солидарно исплате износ од 1.842.968,00 динара, закључно са 04.12. као даном вештачења, као и да им исплаћују износ од по 30.546,43 динара за сваки наредни месец до дана пресуђења. У ставу петом одбијен је тужбени захтев тужилаца да се обавежу тужени да им на име накнаде за недостајуће ствари, наведене у овом ставу изреке, солидарно исплате износ од 251.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. У ставу шестом одбијен је тужбени захтев тужилаца да се обавежу тужени да им солидарно на име нематеријалне штете по

основу претрпљеног страха исплате износ од по 100.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. У ставу седмом одбијен је тужбени захтев тужиоца АА да се обавезу тужени да му на име накнаде за несталу уштеђевину солидарно исплате износ од 4.600 евра у динарској противвредности по средњем курсу на дан плаћања са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. У ставу осмом одбијен је тужбени захтев тужиоца АА да се обавезу тужени да му на име накнаде за украдене ствари од посебног емотивног значаја, наведене у овом ставу изреке, исплате износ од 95.700,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. У ставу деветом одбијен је тужбени захтев тужиоца АА да се обавезу тужени да му на име нематеријалне штете за душевни бол због умањења животне активности услед трајно нарушеног здравља и трајног губитка радне способности солидарно исплате износ од 2.500.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. У ставу десетом обавезани су тужени да тужиоцима на име накнаде трошкова парничног поступка солидарно исплате износ од 52.119,96 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2138/15 од 25.03.2016. године, којом је први пут одлучено о жалбама тужилаца и тужених, изјављеним против наведене првостепене пресуде, потврђена је наведена првостепена пресуда у ставовима четвртом, петом, шестом, седмом, осмом и деветом изреке и одбијена жалба тужилаца, а укинута у ставу првом, другом, трећем и десетом изреке и у том делу предмет је враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Против правноснажне другостепене одлуке у делу у коме је потврђена првостепена пресуда, тужиоци су изјавили ревизију. У делу у ком је била укинута првостепена пресуда, Основни суд у Рашкој је након поновно спроведеног поступка донео пресуду П 274/16 од 19.05.2016. године. Наведеном пресудом тужени су обавезани да на име накнаде нематеријалне штете за претрпљени душевни бол због повреде права личности исплате тужиоцу АА износ од по 15.000,00 динара, тужиљи ББ по 20.000,00 динара, тужиљи ВВ по 12.500,00 динара и тужиоцу ГГ по 17.500,00 динара, све са законском затезном каматом од 19.05.2016. године до исплате. У ставу другом тужени су обавезани да на име накнаде нематеријалне штете за претрпљени душевни бол због повреде части и угледа исплате тужиоцу АА по 15.000,00 динара, тужиљи ББ по 20.000,00 динара, тужиљи ВВ по 12.500,00 динара и тужиоцу ГГ по 17.500,00 динара, све са законском затезном каматом од 19.05.2016. године до исплате. За вишак преко досуђених износа тужбени захтев је одбијен (став 3). У ставу четвртом обавезани су тужени да тужиоцу АА на име 40% разлике између плате и инвалидске пензије исплате износ од 1.350.847,20 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате и да му исплаћују износ од 29.304,80 динара у виду новчане ренте за сваки месец почев од 04.12.2014. године као дана вештачења па до навршења услова за старосну пензију 02.03.2022. године. Тужени су обавезани да тужиоцима накнаде трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2767/16 од 26.01.2018. године укинута је наведена првостепена пресуда и након одржане главне расправе пред другостепеним судом донета је пресуда којом су тужени обавезани да на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа или права личности исплате тужиоцу АА по 30.000,00 динара, тужиљи ББ по 40.000,00 динара, тужиљи ВВ по 25.000,00 динара и тужиоцу ГГ по 35.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 19.05.2016. године до исплате. Делимично је

усвојен тужбени захтев тужиоца АА и обавезани тужени да тужиоцу на име 20% разлике између плате и инвалидске пензије исплате износ од 933.305,80 динара, са законском затезном каматом рачунатом на овај износ почев од 19.05.2016. године па до исплате и да му исплаћују износ од 14.652,40 динара у виду новчане ренте за сваки месец почев од 19.05.2016. године па до навршења услова за старосну пензију 02.03.2022. године. У преосталом делу одбијен је тужбени захтев по овом основу, а тужени обавезани да тужиоцима солидарно накнаде трошкове парничног поступка.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени су изјавили ревизију. Одлучујући о изјављеним ревизијама тужилаца и тужених, на поменуте другостепене пресуде, Врховни касациони суд је пресудом Рев 2813/2018 и Рев 2824/2018 од 25.06.2020. године, одбио ревизију тужиоца АА против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2138/15 од 25.03.2016. године у делу у ком је потврђена пресуда Основног суда у Рашкој П 1900/13 од 04.03.2015. године, у ставу четвртм, петом, шестом, седмом и осмом изреке. Делимично је усвојена ревизија тужиоца АА из ... и укинута пресуда Апелационог суда у Крагујевцу у делу у ком је потврђена пресуда Основног суда у Рашкој, у ставу деветом изреке, и у том делу је предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење (одбијен тужбени захтев за душевне болове због умањења животне активности услед трајно нарушеног здравља). Истом пресудом Врховног касационог суда делимично је усвојена ревизија тужених и укинута пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2767/16 од 26.01.2018. године у делу који се односи на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због повреде части, угледа или права личности са каматом и у том делу је предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење. У преосталом делу је одбијена као неоснована ревизија тужених изјављена против наведене другостепене пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2451/20 од 29.12.2020. године, донетом по упуту Врховног касационог суда, укинута је пресуда Основног суда у Рашкој П 1900/13 од 04.03.2015. године у ставу деветом и усвојен тужбени захтев тужиоца АА из ..., па обавезани тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљени душевни бол због умањења животне активности услед трајно нарушеног здравља и трајног губитка радне способности солидарно исплате износ од 700.000,00 динара са законском затезном каматом од 04.03.2015. године као дана пресуђења па све до коначне исплате. У преосталом делу одбијен је тужбени захтев тужиоца АА на име нематеријалне штете за претрпљени душевни бол због умањења животне активности услед трајно нарушеног здравља и трајног губитка радне способности за износ од 1.800.000,00 динара са законском затезном каматом (тач. 2 став 1). У ставу другом обавезани су тужени да на име накнаде нематеријалне штете за претрпљени душевни бол због повреде права личности исплате тужиоцу АА износ од по 15.000,00 динара, тужиоцу ББ износ од по 20.000,00 динара, тужиоцу ВВ износ од по 12.500,00 динара и тужиоцу ГГ износ од 17.500,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 15.05.2016. године као дана пресуђења па до коначне исплате. У ставу трећем обавезани су тужени да на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због повреде части и угледа исплате тужиоцу АА из ... износ од по 15.000,00 динара, тужиоцу ББ, износ од по 20.000,00 динара, тужиоцу ВВ износ од по 12.500,00 динара и тужиоцу ГГ износ од по 17.500,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 19.05.2016. године као дана пресуђења па до коначне исплате. У ставу четвртм обавезани су тужени да тужиоцима солидарно накнаде трошкове парничног поступка.

Против наведене другостепене пресуде (осим под тачком 2. став 1. изреке), тужени су благовремено изјавили ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, учињене пред другостепеним судом, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану другостепену пресуду у границама ревизијских навода, у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужених неоснована.

У поступку доношења другостепене пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Неосновано се жалбом тужених указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, у вези одредбе чл. 8 Закона о парничном поступку, учињену пред другостепеним судом. Другостепени суд је приликом одлучивања о тужбеном захтеву тужилаца, након поновно отворене главне расправе пред другостепеним судом, савесно и брижљиво ценио све доказе изведене пред првостепеним судом, посматране како појединачно, тако и у њиховој целини.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу АА је од стране његовог послодавца ООУР „Генекс Хотели“ дат у закуп службени стан на ... површине 40,19 м², на основу Уговора о закупу службеног стана од 28.03.1988. године. Тужилац се уселио у стан 1989. године са супругом ББ, овде тужиљом другог реда, и у том стану су се родила деца тужиоца првог реда и тужиље другог реда, ВВ и ГГ, овде тужиоци трећег и четвртог реда. Тужилац АА имао је намеру да откупи стан и у том смислу је била донета одлука Компаније „Internacional CG DP Beograd“, као правног следбеника његовог претходног послодавца, али иста није реализована јер није дата сагласност Агенције за приватизацију. Друготужени је у поступку приватизације Компаније „Internacional CG“ купио имовину која се приватизовала, између осталог и стамбену зграду са предметним станом. Купљена имовина је потом уложена у капитал првотуженог. АА је водио спор против овде тужених и Републике Србије – Агенције за приватизацију, ради утврђења ништавости Уговора о купопродаји методом јавног тендера, а парница је окончана одбијањем његовог тужбеног захтева пресудом Привредног суда у Београду П 2679/12 од 09.09.2015. године.

Првотужени је након куповине имовине Компаније „Internacional CG“ обавестио тужиоца о промени власништва над станом и захтевао да се тужиоци иселе из стана, што тужиоци нису учинили. Тужени нису покренули званичан поступак за иселење тужилаца из стана већ су дана 19.11.2009. године радници тужених обили стан тужилаца, на тај начин што су обили браву, заменили уложак браве и поставили физичко-техничко обезбеђење испред стана. У време обијања стана нико од тужилаца није био у стану, а у стану су се налазиле све њихове личне ствари. Тужилац АА је услед обијања стана покренуо државински спор против тужених који је окончан решењем Основног суда у Краљеву СЈ у Рашки П 895/10 од 14.01.2011. године, којом је утврђено сметање државине и обавезани тужени да тужиоцу предају стан у државину. Тужени нису поступили по овом решењу. Нису поступили ни по претходно донетој привременој мери од 24.11.2009. године којом је туженима наложено да тужиоцу врате стан у државину. Припадници обезбеђења тужених су боравили у стану тужилаца 35 дана. Тужила и њен син ГГ, тужилац 4. реда, отишли су до стана наон што је исти обијен и сместили се у дечију собу. У стану су провели два дана и две ноћи

заједно са радницима тужених, након чега су радници туженог овде тужиоца четвртог реда насилно избацили из стана, док је тужилца другог реда била на послу и није се више враћала у стан. Након насилног обијања стана, тужиоцу АА се слошило и обратио се дежурном лекару који му је измерио крвни притисак 190/130 и дао инекције за обарање притиска, таблету седатива и предложио хоспитализацију. Тужилац је пре критичног догађаја септембра 2009. године доживео акутни инфаркт срца. Преживљени стрес проузрокован обијањем стана довео је до погоршања здравственог стања тужиоца првог реда до те мере да исти није био радно способан и упућен је у инвалидску пензију, што је утврђено медицинским вештачењем. Утврђено је да су сви тужиоци због обијања стана и начина на који су лишени свог места пребивања, претрпели душевне болове због повреде права личности, као и угледа и части тужилаца.

Првостепени суд је досудио тужиоцима накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде права личности и повреде части и угледа, као и тужиоцу АА разлику између плате и инвалидске пензије и месечну новчану ренту. У преосталом делу одбијен је тужбени захтев тужилаца на име накнаде вредности закупнине за изнајмљени стан, на име накнаде за недостајуће ствари, на име нематеријалне штете по основу претрпљеног страха, на име накнаде за несталу уштеђевину, на име накнаде за украдене ствари од посебног емотивног значаја и на име нематеријалне штете за душевни бол због умањења животне активности услед трајно нарушеног здравља и трајног губитка радне способности у односу на тужиоца АА.

Другостепени суд је укинуо наведену првостепену пресуду у ставу деветом изреке и усвојио тужбени захтев тужиоца АА на име накнаде нематеријалне штете за претрпљени душевни бол, због умањења животне активности услед трајно нарушеног здравља и трајног губитка радне способности, у износу од 700.000,00 динара. Такође је усвојен тужбени захтев тужилаца на име накнаде нематеријалне штете за претрпљени душевни бол због повреде права личности, у утврђеном износу за сваког тужиоца појединачно, као и на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због повреде части и угледа у односу на сваког тужиоца појединачно. Другостепени суд налази да је тужилац АА претрпео душевне болове због умањења животне активности, директно изазване стресом због критичног догађаја, да се његово претходно нарушено здравствено стање погоршало и резултирало одласком у инвалидску пензију. Имајући у виду начин на који су тужени противправно ступили у посед стана тужилаца, да су тужиоци на описани начин онемогућени у коришћењу стана и свих личних и заједничких ствари које су се налазиле у стану, другостепени суд закључује да су тужени својим радњама повредили људско достојанство тужилаца и њихов психички интегритет. Услед наведеног сматра да тужиоцима припада накнада за претрпљене душевне болове због повреде угледа и части и права личности у одмереним износима.

Врховни касациони суд је становишта да је правилна одлука другостепеног суда, донета правилном применом материјалног права на утврђено чињенично стање.

Новчана накнада нематеријалне штете досуђује се у складу са одредбом члана 200. став 1. ЗОО за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе или права

личности, смрти блиског лица, као и за страх, ако околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава.

У току поступка је утврђена као неспорна чињеница да је тужиоцу АА погоршано здравствено стање као последица преживљеног стреса због обијања стана, што је довело до његове неспособности за рад и одласка у инвалидску пензију. Одредба члана 200. ЗОО изричито предвиђа могућност досуђивања новчане накнаде за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, која је код тужиоца АА наступила управо услед описаних радњи тужених. Одредбама члана 23. и 25. Устава Републике Србије зајемчени су као неприкосновени људско достојанство и физички и психички интегритет. У складу са Уставом, људско достојанство је неприкосновено и сви су дужни да га поштују и штите, док је физички и психички интегритет неповредив. Из утврђеног чињеничног стања произлази да су тужени противправно, без одлуке надлежних органа, обијањем ступили у посед стана тужилаца и да су у том стану провели 35 дана, користећи личне ствари тужилаца. Такође је утврђено да су тужени онемогућили тужиоце да приступе стану и својим стварима, као и да нису поступили по правноснажним судским одлукама којима им је наложено да тужиоцима врате стан у државину. Имајући у виду тако утврђено чињенично стање, као и исказе тужилаца о томе како су се осећали поводом овог догађаја, у ком делу су њихови искази поткрепљени вештачењем, правилан је закључак другостепеног суда да су тужени повредили углед и част тужилаца, као и њихова права личности у виду права на живот, физички и психички интегритет и на достојанство.

У ревизији тужених истиче се да је сметање државине сходно правноснажном решењу Основног суда у Краљеву П 895/10 од 14.01.2011. године утврђено само према тужиоцу АА, а не и према другим тужиоцима. Истиче се да је предметни стан тужиоцу АА додељен као службени, па на истом није имао право својине, нити државине, јер му је престало својство запосленог код туженог о чему је неспорно имао сазнања и сам тужилац, па није постојао основ да се тужиоцима досуди тражена новчана накнада применом одредбе члана 200. ЗОО. Неповредивост стана, на коју се позива другостепени суд, гарантује се само власнику стана, при чему сметање државине не повлачи право на накнаду нематеријлане штете за претрпљене душевне болове. Ревиденти указују да није утврђен проценат умањења животне активности тужиоца АА, да би могла да му буде досуђена накнада штете по том основу.

Врховни касациони суд оцењује изнете ревизијске наводе тужених неоснованим. Без утицаја је ревизијски навод да је решење о сметању државине донето само у односу на тужиоца АА (који је поднео тужбу), имајући у виду неспорну чињеницу да су сви тужиоци живели у стану, који су тужени обили. Тачно је да не повлачи свако сметање државине право на накнаду нематеријалне штете по основу претрпљених душевних болова. Међутим, специфичност начина на који су тужени извршили сметање државине тужилаца на стану има такву тежину да оправдава досуђивање ове накнаде, у складу са одредбом члана 200. ЗОО. Тужиоци су на описани начин насилно избачени из стана у ком су живели дуги низ година, лишени приступа свим својим личним стварима. Осим наведеног, тужиоци су изложени и додатној непријатности да у том стану бораве радници тужених и да користе њихове личне ствари. Тужени након доношења правноснажних судских одлука којима им се налаже да тужиоцима врате стан то нису учинили, чиме су испољили велику безобзирност у поступању. Такав вид лишавања тужилаца државине на стану у ком су живели као породица, неспорно је деловао понижавајуће и деградирајуће по тужиоце.

Без утицаја су и ревизијски наводи тужених да тужиоци нису имали право својине на стану и да су били несавесни. Наиме, предмет овог спора је накнада штете која је тужиоцима проузрокована противправним поступањем тужених који су обили и заузели стан тужилаца. Сходно томе није реч о својинском спору, у ком би право својине на стану, као и савесност, односно несавесност тужилаца, била од значаја. Неспорно је да стан представља својину првотуженог, у чији је капитал унет. Међутим, тужени су имали законом предвиђен пут за остварење својих права. Начин на који су тужени дошли у посед стана који представља њихово власништво (власништво првотуженог) није легитиман и не може уживати правну заштиту. Висина досуђених накнада по свим видовима штете, правилно је одмерена у складу са налазима вештака, па су и у том делу ревизијски наводи тужених оцењени као неосновани. За досуђивање накнаде по основу умањења животне активности није нужно да је проценат умањења животне активности утврђен од стране вештака. Висину правичне накнаде другостепени суд је утврдио имајући у виду све околности конкретног случаја, првенствено утврђену чињеницу да су тужени својим радњама са 20% допринели погоршању здравственог стања тужиоца АА, што је резултирало губитком његове радне способности и одласком у инвалидску пензију. Имајући у виду изнете разлоге, Врховни касациони суд налази да је ревизија тужених неоснована.

У складу са изнетим, одлучено је као у изреци применом одредбе члана 414. ЗПП.

**Председник већа - судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић